

Gynekologické záněty

Záněty pohlavních orgánů ženy jsou nejčastějším důvodem návštěvy gynekologické ordinace^[1]. Ve většině případů se jedná o infekční onemocnění, často pohlavně přenosná. Anatomicky dle lokalizace se dělí na^[2]:

- **Záněty zevních rodidel:**
  - *vulvitida*,
  - *bartholinitida*.
- **Záněty vnitřní rodidel:**
  - *kolpitida (vaginítida)*,
  - *cervicitida*,
  - záněty dělohy: *endometritida*, *myometritida*, *perimetritida*,
  - *adnexitida*,
  - *hluboký pánevní zánět (pelvic inflammatory disease, PID)*, tj. zánět děložních přívesků, vazů a pánevního peritonea.

Postiženo může být více etází najednou, např. současně pochva a poševním výtokem drážděná zevní rodidla jako *vulvovaginitida*.

Etiologická agens

Uplatňují se bakterie (např. *bakteriální vaginóza*, *chlamydiové infekce* atd.), viry (např. *HPV - condylomata accuminata*, *herpes genitalis* atd.), houby (např. *vulvovaginální kandidóza*) a paraziti (např. *trichomoniasis*).

Šíření infekce může probíhat *per continuitatem*, *hematogenní* či *lymfogenní* cestou, a to *ascendentně* či *descendentně*. Nejčastější šíření je *intrakanalikulární vzestup mikroorganismů* genitálem^[1].

Příznaky

Mezi příznaky patří: *fluor* (výtok), *dyspareunia* (bolestivý pohlavní styk), *dysmenorrhoea* (bolestivé menses), *pelvalgia* (bolesti v podbřišku), *sacralgia* (bolesti v kříži). Jako komplikace těchto infekcí může dojít k srůstům v břišní dutině, infertilitě způsobující až ektopické těhotenství či sterilitě.

Podobné příznaky mohou mít i jiná onemocnění. Například výtok je kromě vaginitidy a endocervicitidy typický i pro **endocervikální polyp** nebo **karcinom**.

Diagnostika

Základem je **anamnéza**, **fyzikální vyšetření** včetně vaginálního vyšetření se stěrem poševního sekretu pro **mikroskopické vyšetření**, **aminovou zkoušku** a **stanovení pH**. Mikrobiologická kultivace je pouze doplňkovým vyšetřením, je zatížena časovou latencí a drtivou většinu zánětů lze diagnostikovat i bez ní^[2]. U zánětů pánevních orgánů je významnou modalitou kromě fyzikálního vyšetření také **ultrasonografie**^[2].

Mikroskopické vyšetření

Základním a nejvíce vypovídajícím mikroskopickým vyšetřením je **nativní mikroskopie** při 400násobném zvětšení^{[1][2]}, případně doplněná mikroskopií s několika kapkami 10% hydroxidu draselného (*aminový test* – viz níže, ale i lepší viditelnost kvasinek). Šest tříd *mikrobiálního obrazu poševního* (MOP I–VI) barveného dle Grama se považuje již za zastaralé^[1]. Na druhou stranu je nativní mikroskopie velmi náročná časově a vyžaduje velké zkušenosti s interpretací, proto se běžně provádí méně než vyšetření barvených preparátů dle Grama nebo Giemsy^[2].

V nativním preparátu se hodnotí přítomnost a množství leukocytů, epitelů a klíčových buněk (*clue cells*), mikroorganismů. Ve fázovém kontrastu lze hodnotit pohyb některých mikroorganismů (např. trichomonád)^[1].

Stanovení pH poševního sekretu

Aminový test

V zásaditém prostředí vytvořeném roztokem hydroxidu draselného se při bakteriální vaginóze uvolňují biogenní aminy (putrescin, kadaverin a tyramin^[3]). Ty se projevují nezaměnitelným rybím zápachem.

Léčba

Terapie je kauzální podle identifikovaného etiopatogenetického agens. Probiotické kultury laktobacilů nemají příliš velký význam, jelikož obsahují jiné kmeny laktobacilů, než jsou pro poševní prostředí přirozené^[2].

Existují volně prodejné antimykotické preparáty k léčbě vaginální kandidózy. Výrobci do nich někdy přidávají kyselinu mléčnou, která okyseluje poševní sekret a vytváří nevhodné prostředí pro vznik bakteriální vaginózy^[2].

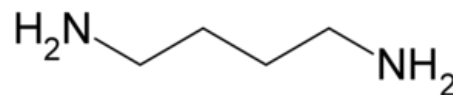
Odkazy

Související články

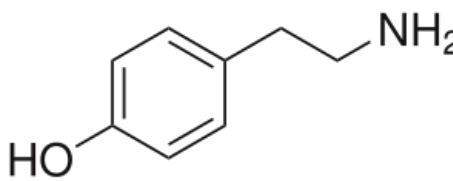
- Vulvitida
- Vulvovaginitida:
  - Trichomonádová vulvovaginitida
  - Bakteriální vaginóza
  - Vulvovaginitis candidomyceta
- Hluboký pánevní zánět
- Pohlavně přenosné choroby

Reference

1. ROB, Lukáš, Alois MARTAN a Karel CITTEBART. *Gynekologie*. 2. vydání. Praha : Galén, 2008. 390 s. s. 129. ISBN 978-80-7262-501-7.
2. MAŠATA, Jaromír. *Záněty reprodukčních orgánů* [přednáška k předmětu Gynekologie a porodnictví předstátnicová stáž, obor Všeobecné lékařství, 1. lékařská fakulta Univerzita Karlova v Praze]. Praha. 5.2.2014. Dostupné také z <<https://el.lf1.cuni.cz/gpmasata1a>>.
3. WOLRATH, Helen, et al. Analysis of Bacterial Vaginosis-Related Amines in Vaginal Fluid by Gas Chromatography and Mass Spectrometry. *Journal of Clinical Microbiology* [online]. 2001, roč. 39, vol. 11, s. 4026–4031, dostupné také z <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC88482/>>. ISSN ISSN. PMID: PMC88482 (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/PMC88482>).

Molekula putrescinu

Molekula tyraminu